

Ouderenadviseur als spin in het web

Regionale netwerken bieden houvast en motivatie!

Door de komst van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) is de ouderenadviseur niet meer weg te denken in veel gemeenten. De overheid zet zwaar in op zelfstandigheid, zelfredzaamheid, eigen verantwoordelijkheid en participatie van burgers, dus ook van de groeiende groep ouderen. Hoe kan de gemeente ervoor zorgen dat de functie van ouderenadviseur goed uit de verf komt?

Ouderen moeten zolang mogelijk zelfstandig blijven wonen, daarbij ondersteund door een netwerk van mantelzorg, vrijwilligers en professionals. De regie hiervoor ligt vanaf januari 2007 bij de lokale overheid. Regionale netwerken blijken in Gelderland een uitstekend middel voor uitwisseling en verdieping. Bovendien werkt het ook nog eens motiverend. Wat is er nog meer nodig om te kwaliteit van ouderenadvisering te garanderen? Daarover kunt u verder lezen in deze publicatie.

Ondersteuning, informatie, advies en bemiddeling waren tot dusver vooral het werkterrein van ouderenadviseurs.

De functie 'ouderenadviseur' bestaat sinds de jaren negentig van de vorige eeuw en ontstond omdat ook toen al ouderen steeds later werden opgenomen in verzorgings- en verpleeghuizen. Dat leverde een grotere behoefte op aan ondersteuning bij het langer zelfstandig wonen. Ook was het voor ouderen moeilijk de weg te vinden in het grote aanbod aan voorzieningen. Ouderenadviseurs waren degenen die

vanuit een onafhankelijke positie informatie en advies boden aan ouderen, hun kinderen en mantelzorgers. Wat verandert er in het ouderenwerk nu gemeenten verantwoordelijk zijn geworden voor de cliëntondersteuning, informatievoorziening en advies aan kwetsbare groepen (prestatieveld 3 van de Wmo)?

Vragen én antwoorden

Blijven ouderenadviseurs – zowel de beroeps (BOA) als de vrijwillige ouderenadviseurs (VOA) – nog steeds degenen die kwetsbare ouderen voorzien van ondersteuning en advies, of komen er concurrenten op de markt? Is het Wmo-loket dé plaats waar ouderenadvisering thuishoort, of moet de adviseur outreachend werken? En is ketensamenwerking een kans of een bedreiging bij de toenemende concurrentieverhoudingen tussen zorg- en welzijnsaanbieders?

Over deze en andere vragen werd stevig gediscussieerd tijdens drie regionale netwerkbijeenkomsten van ouderenadviseurs in de regio's Stedendriehoek, Noord-Veluwe en Arnhem. De ervaringen zijn zo positief dat er nu netwerken in de rest van Gelderland van start kunnen gaan. Praktijkvoorbeelden uit Elburg, Lingewaal, Beuningen en Zutphen bieden een kijkje in de keuken van lokale ouderenadvisering.

Kwetsbare ouderen

Niet iedere zestigplusser heeft behoefte aan ondersteuning, maar door de vergrijzing groeit de groep die wél hulp nodig heeft snel. Vooral ouderen met weinig opleiding en geld, alleenstaande mannen en vrouwen van 75+ zonder netwerk, hoogbejaarden, allochtone ouderen, dementerenden en hun mantelzorgers, chronisch zieken, gehandicapten en ouderen met chronische psychiatrische problemen, hebben behoefte aan steun en begeleiding.

Ouderenadviseurs bekommeren zich vooral om deze groep kwetsbare ouderen die behoefte hebben aan een steuntje in de rug, of de oudere met een beperking. Na het overlijden van een partner of achteruitgang door ziekte hebben mensen soms behoefte aan extra aandacht en steun.

Ook voor ouderen met een geestelijke of lichamelijke beperking is individuele en professionele hulp onontbeerlijk, omdat zij hun eigen leven niet meer voldoende kunnen regelen.

Meerwaarde

De meerwaarde van de ouderenadviseur is zijn kennis van ouderen en ervaring met kwetsbare groepen. Voor hen, en de omringende familie en mantelzorgers, is de ouderenadviseur steun en toeverlaat, wegwijzer, belangenbehartiger, bemiddelaar, ondersteuner en begeleider.

De beroepsmatige ouderenadviseur heeft een HBO-diploma en is vaak een maatschappelijk werker met een nascholing ouderenadvisering. Hij is opgeleid om contact te leggen en te onderhouden met deze groepen, de hulpverlening te optimaliseren en hierbij ondersteuning te bieden vanuit de organisatie. De ouderenadviseur coördineert de zorg- en hulpverlening, geeft voorlichting, informatie en advies. Hulpvragende ouderen en hun omgeving krijgen de door hen gewenste steun om zelfstandig te (blijven) functioneren. De zelfstandig wonende ouderen ontvangen informatie en advies op maat op het brede terrein van wonen, zorg, welzijn en financiën.

Verschillende verschijningsvormen

De Wmo heeft ouderenadvisering weer op de kaart gezet, want ouderen zijn een belangrijke doelgroep binnen deze participatiewet. De wet heeft geleid tot de komst van het Wmo-loket, verschuivingen in het aanbod van ouderenadvisering en het besef dat profilering van de functie van ouderenadviseur nodig is. Richting financiers, zoals gemeenten, maar ook richting ouderen. Er zijn verschillende verschijningsvormen.

Traditioneel houden ouderenadviseurs – zowel beroepskrachten als vrijwilligers – zich bezig met ondersteuning van ouderen. Er zijn op dit moment in Gelderland ongeveer 100 beroepskrachten en 220 vrijwillige ouderenadviseurs werkzaam. Beroepskrachten werken vaak vanuit een welzijnsorganisatie en steeds vaker ook vanuit een gemeentelijk loket. Vrijwilligers werken vanuit ouderenbonden. Ze hebben over het algemeen meer tijd dan een beroepskracht en staan qua beleving dicht bij de oudere. Een beroepskracht heeft de benodigde beroepskwalificaties om de meer complexe problematiek af te handelen. Hij beschikt over een uitgebreid professioneel netwerk en is een specialist met specifieke gerontologische kennis. De beroepskracht en de vrijwilliger zijn beiden onafhankelijk en zoeken actief contact met

ouderen (outreaching werken).

In 2005 heeft Spectrum onderzoek gedaan naar samenwerking tussen beroepsmatige en vrijwillige ouderenadviseurs in Gelderland (rapport Samen Sterk). Structurele samenwerkingsverbanden tussen beroepskrachten en vrijwilligers ontbraken. Wél bleek er behoefte te zijn aan regionaal overleg met alle ouderenadviseurs. De Projectgroep Ouderenadvisering Gelderland organiseerde het symposium 'Samen sterk'. Conclusie was dat regionale samenwerking en afstemming van werkzaamheden van beroepsmatige en vrijwillige ouderenadviseurs broodnodig is. Inmiddels zijn er in 2007 drie regionale netwerken gestart, andere netwerken volgen dit jaar.

Behalve de ouderenadviseur zijn er andere professionals met een functie die overlap vertoont met het werk van een ouderenadviseur. Het gaat hier bijvoorbeeld om consultants van MEE, de Wmo-consulent, cliëntondersteuners op het gebied van welzijn en zorg, praktijkondersteuners van huisartsen en medewerkers van het zorgloket. Zij vervullen soms (deels) dezelfde taken als de ouderenadviseur, maar onder een andere functienaam. Het zijn – in tegenstelling tot de beroeps ouderenadviseur – brede professionals met onder andere kennis van ouderen en andere diverse doelgroepen zoals mensen met een beperking.

Gemeenten verantwoordelijk

Veel ouderenadviseurs hebben de impact van de Wmo inmiddels aan den lijve ondervonden. Ouderenadvisering door beroepskrachten is in het afgelopen jaar bijvoorbeeld deels verplaatst van de welzijnsinstelling naar het gemeentelijk loket waar meestal ook andere zorgaanbieders werkzaam zijn. Enkele gemeenten hebben zelf een ouderenadviseur in dienst. Meestal is de onafhankelijke adviseur van de welzijnsinstelling in de front- of backoffice van het Wmo-loket aanwezig. Aandacht voor ouderenbeleid en het Wmo-loket biedt kansen om ouderen meer op maat te ondersteunen, maar tegelijkertijd vragen veel ouderenadviseurs zich af hoe de gemeente de kwaliteit van ouderenadvisering wil waarborgen.

Ouderen zelf hebben in ieder geval behoefte aan goed advies, blijkt uit panelgesprekken met ouderen in diverse gemeenten in Gelderland. Ouderen hechten veel belang aan een eenduidige informatie- en adviesfunctie, het liefst in de vorm van een individuele adviseur. Omdat ouderen langer zelfstandig wonen, krijgen ze ook meer vragen over wonen, behoefte aan zorg en maatschappelijke deelname. Maar uit het onderzoek (Lokaal ouderenbeleid onder de loep in Gelderland, Spectrum 2006) blijkt ook dat veel ouderen niet beschikken over de noodzakelijke informatie en deze ook niet kunnen bereiken. De behoefte aan een beroepsmatige of vrijwillige adviseur die bekend is met hun vragen is dan ook groot. Een pro-actieve benadering vanuit de gemeente naar ouderen kan bijdragen aan een oplossing van dit probleem.

Voor de beroepsmatige ouderenadviseur staat samenwerking met de vrijwillige adviseur hoog in het vaandel. Vrijwilligers op hun beurt werken het beste wanneer zij ondersteund worden door een beroepskracht bij wie zij terecht kunnen met vragen en met wie ze cases kunnen doorspreken. Een vrijwilliger kan in geen geval het werk van een beroepskracht overnemen, de meerwaarde zit hem in de samenwerking door als team de vele vragen van ouderen te beantwoorden en gebruik te maken van elkaars kwaliteiten. Onafhankelijkheid, vraaggericht werken en actief de ouderen bezoeken, zijn traditionele waarden binnen ouderenadvisering. Zo heeft de ouderenadviseur een belangrijke rol in items die hoog scoren in gemeentelijk beleid: preventie van zorg, voorkomen van sociaal isolement en het bevorderen van zelfstandig wonen. Duidelijke meerwaarde is de specifieke gerontologische kennis van de beroepskracht. Daarnaast zijn zowel vrijwilliger als beroepskracht een spin in het web in de lokale gemeenschap en zodoende een bekend aanspreekpunt voor ouderen. Het is de vraag aan gemeenten én ouderenadviseurs welke plaats dit specialisme binnen het nieuwe ouderenbeleid krijgt.

Wmo-loket en ouderenadviseur

Gemeenten hebben vanuit de één loketgedachte in het afgelopen jaar hard gewerkt om alle bestaande informatie- en adviesvoorzieningen waaronder die van de ouderenadviseur op elkaar af te stemmen. Gidz, het Gelders Kenniscentrum voor welzijn en zorg, heeft eind 2006 de effecten van de Wmo op Gelderse zorgloketten in beeld gebracht in het rapport 'De effecten van de Wmo op Gelderse zorgloketten'. Daaruit blijkt dat de komst van de Wmo een grote impact heeft op de functies, inhoud en samenwerking van het bestaande lokale loket.

Ook de landelijke instelling MOVISIE deed onderzoek en ondervroeg in het voorjaar van 2007 zo'n 28 grote, middelgrote en kleine gemeenten over de stand van zaken. De meeste Wmo-loketten zijn nog smal en ondiep en beperken zich tot het aanvragen van voorzieningen. Het loket is soms een voortzetting van een bestaande Wvg-loket, soms een nieuwe voorziening. Bijna alle loketten richten zich op ouderen en personen met een lichamelijke beperking. Ze bieden informatie en advies over de individuele voorzieningen die onder de Wmo vallen. In veel loketten kan ook een indicatie voor de individuele Wmo-voorzieningen en voor een ABWZ-hulp aangevraagd worden. Loketten bieden veelal nog geen brede taakopvatting: vraagverheldering, ondersteuning en begeleiding.

Tips voor gemeenten

- **Investeer in samenwerking tussen de beroepsmatige en de vrijwillige ouderenadviseur en overige ketenpartners.**
- **Investeer in deskundigheidsbevordering en intervisie.**
- **Onderken het belang van outreachend werken. De ouderenadviseur gaat naar de klant toe, legt ongevraagd contact en doet aan bemoeizorg.**
- **Optimale ouderenadvisering is meer dan informatievoorziening maar ook: vraagverheldering, advisering en het volgen van de klant.**
- **Vrijwillige ouderenadviseurs zijn geen goedkoop alternatief voor de beroepsmatige ouderenadviseur.**
- **De ouderenadviseur is een belangrijke bron voor signalering van knelpunten in voorzieningen bij het opstellen van gemeentelijk beleid.**

In de helft van de loketten zijn cliëntondersteuners (ouderenadviseurs met aandacht voor meerdere doelgroepen) ook fysiek aanwezig. Gemiddeld is de bezetting 4 à 5 fulltime(fte) bij zowel kleine als middelgrote gemeenten. Bij grote gemeenten is de gemiddelde bezetting 11 fte. Zij bemensen het loket, zijn in de backoffice aanwezig of houden spreekuren in het loket. De functiebenamingen van met name uitvoerende functies verschillen sterk, terwijl de taken vaak gelijk zijn. Er is sprake van een zorgconsulent, intaker en baliemedewerker, Wmo-adviseur, Wmo-generalist, frontofficemedewerker, vraagwijzerconsulent.

De meeste gemeenten realiseren zich dat ze zich niet kunnen beperken tot informatie en advies, maar bieden ook cliëntondersteuning aan. Gemeenten die cliëntondersteuning bieden, werken vooral samen met MEE en met organisaties voor ouderenadvies (dit zijn vaak SWO's). Gemeenten ervaren de samenwerking met diverse cliëntondersteuners als prettig en constructief en zien veel onderlinge bereidheid om elkaar te informeren. Een goede afstemming is belangrijk, omdat er veel overlap in informatie en advies bestaat en er soms sprake is van concurrentie. Aandacht voor aanstellingseisen en deskundigheidsbevordering is er wel, maar de uitwerking is nog beperkt.

Samenwerking binnen Wmo-loket Elburg

“Wat wij in Elburg doen is bijzonder”, vindt ouderenadviseur Ingrid Wensveen van Stichting WIEL (Welzijn In Elburg). “We werken in het Wmo-loket samen met drie andere partijen en doen dat laagdrempelig. Niet in het gemeentehuis, vanuit een afdeling, maar vanuit 't Huiken, een gemeenschapscentrum in een van de kernen.” De gemeente Elburg wilde al lang één loket voor burgers. Met de komst van de Wmo werd dat idee in november 2006 werkelijkheid. In het Wmo-loket Elburg, Doe'th genaamd, werken vier partijen samen: stichting WIEL, de gemeente, MEE Veluwe en het Algemeen Maatschappelijk Werk. De samenwerking bevalt Wensveen goed. “Vier ochtenden per week zijn we open van 9.00 - 12.00 uur. We werken met zijn vijven en ieder van ons werkt één dagdeel per week in het loket en één dagdeel als achterwacht. Dan kun je wel je eigen dingen doen, maar je springt bij in het geval er meerdere klanten zijn en je kunt degene in het loket van informatie voorzien. Een coördinator

maakt de roosters en vertegenwoordigt het loket in vergaderingen.”

De samenwerking levert veel positiefs op. De lijnen zijn heel kort en dat is voor de klant plezierig. “Ik leer heel veel bij, omdat ik ook vragen krijg die bijvoorbeeld aan MEE gericht zijn. Die kruisbestuiving maakt het voor mij interessant. Wat me ook bevalt, is dat simpele vragen zoals ‘waar haal ik een rollator’ niet automatisch bij mij terecht komen, maar bij het loket. Minpunten? Misschien af en toe de angst dat die ander je makkelijk kan vervangen. Maar gelukkig hebben we een leuk team, waarin ook dit soort zaken bespreekbaar is.”

De gemeente Elburg verdient een pluim, concludeert Wensveen. “Want constante publiciteit en een laagdrempelig gebouw zorgen ervoor dat ook ouderen het loket goed kunnen vinden!”

Lees verder voor nog meer voorbeelden 'Kijk op de praktijk' in deze publicatie.

Zorgen voor kwaliteit

Bij wie kunnen gemeenten en ouderenadviseurs terecht met vragen over strategie, deskundigheidsbevordering, netwerken? Wat hebben de Projectgroep Ouderenadvisering, SBOG, regionale netwerken en HBO-opleidingen te bieden?

Projectgroep

De Projectgroep Ouderenadvisering Gelderland (Zorgbelang Gelderland, de Samenwerkende Bonden van Ouderen in Gelderland (SBOG), St. Welzijnswerk Ouderen Nijmegen (SWON) en Spectrum) werkt vanaf 2001 samen om de functie ouderenadviseur (zowel beroepsmatig als vrijwillig) te profileren binnen de informatie- en adviesfunctie van de welzijns- en zorgsector. Doelen zijn:

- Het beroep van ouderenadviseur heeft een duidelijke plaats binnen gemeentelijk beleid en heeft bestaansrecht in vrijwel elke Gelderse gemeente;
- De kwaliteit van de taakuitoefening is geoptimaliseerd, zodat de ouderenadviseur effectief en efficiënt problemen van ouderen kan signaleren en hen kan doorverwijzen naar organisaties behorende tot het netwerk van de ouderenadviseur;
- Er is een regionale overlegstructuur

tussen de vrijwillige en beroepsmatige ouderenadviseurs, zodat zij elkaar van de laatste ontwikkelingen op de hoogte stellen en zij hun deskundigheid optimaal op peil kunnen houden.

Welke taken wil de projectgroep de komende jaren oppakken in Gelderland?

- Strategisch beleid:
 - Contact met provincie onderhouden;
 - Advisering gemeenten en achterban;
 - Optimalisering ouderenadvisering in de provincie Gelderland;
 - Contact met Hogescholen, Vilans, MOVISIE, MEE etc.;
 - Invloed uitoefenen op financiering van de ouderenadviseur, zowel gemeentelijk, als bij zorgkantoren en andere organisaties (o.a. in het kader van de Wmo).
- Informeren: publicaties voor de achterban van Zorgbelang, SBOG en Spectrum

- Deskundigheidsbevordering:
 - Opzetten van een structuur van regionale overleggen/ intervisie voor vrijwillige en beroeps ouderenadviseurs gezamenlijk in heel Gelderland;
 - Verzorgen van inhoudelijke thema's rondom ouderenadvisering tijdens regionale overleggen en symposia.

SBOG

De SBOG is een koepelorganisatie van drie ouderenbonden en tevens lid van deze projectgroep. Zij behartigt de belangen van alle ouderen in Gelderland. Een belangrijk beleidsthema voor de SBOG is ouderenadvisering.

De themagroep Ouderenadvisering richt zich op beleidszaken zoals:

- Gemeenten, beleidsmakers en SWO's informeren over het belang van VOA's en de samenwerking met beroeps ouderenadviseurs;
- Registratiegegevens van VOA's omzetten in beleid voor de SBOG en doorsturen aan de provinciale beleidsmakers/politiek.

De projectgroep Opleiding VOA voert projecten uit zoals:

- Verzorgen van de opleiding tot VOA door het opstellen en actualiseren van cursusboek en plannen van cursussen, ongeveer drie per jaar;
- Jaarlijks verzorgen van twee structurele bijscholingsbijeenkomsten voor VOA's. Ook de beroepskrachten worden hiervoor uitgenodigd. Zo stimuleert de SBOG de ontmoeting tussen beroepskracht en vrijwilliger en daarmee een nog betere samenwerking.

De landelijke ouderenbonden (namens de VOA's) en de MOgroep (namens de beroeps) hebben op 25 januari jl. een samenwerkingsovereenkomst ondertekend. Ook landelijk is er dus aandacht voor het stimuleren van deze samenwerking.

Regionale netwerken succesvol

“Het netwerk is belangrijk omdat wij allemaal solistisch werken”, volgens één van de deelnemende beroepskrachten. “Verfrissend om te vernemen hoe andere organisaties werken in de regio.”

Netwerken opzetten in Gelderland ter versterking van ouderenadviesing, dat is het doel van het project De ouderenadviseur als cliëntondersteuner in wonen-welzijn-zorg. Een initiatief van de Projectgroep Ouderenadviesing Gelderland en provincie Gelderland, het loopt van eind 2006 tot maart 2008. De uitvoering ligt bij Spectrum. In 2007 waren in de regio's Arnhem, Stedendriehoek en Noord-Veluwe de eerste regionale netwerkbijeenkomsten, begeleid door adviseurs van Spectrum en Zorgbelang. Deelnemers zijn zowel beroepskrachten als vertegenwoordigers van vrijwilligers. In de regio's Arnhem en Stedendriehoek bestond nog geen bovenlokaal overleg, in Noord-Veluwe bestond al langer een overleg van beroepsmatige ouderenadviseurs.

De startbijeenkomst was in februari 2007. Daarna volgden de drie bijeenkomsten met iedere keer twee thema's. Tijdens de eerste bijeenkomst waren dat extramuralisering en eenzaamheid van ouderen. De plaats van de adviseur in het Wmo-loket en samenwerking met andere instellingen stond daarna centraal, gevolgd door de derde bijeen-

komst over de kracht van samenwerken en ondersteunen bij langer zelfstandig wonen, waaronder Domotica.

Belangrijk aandachtspunt bij alle thema's is steeds visieontwikkeling en positionering

HBO-opleiding

De Christelijke Hogeschool Ede (CHE) biedt de Post HBO-opleiding ouderenadviseur aan. De oudere is iemand met eigen kwaliteiten die opnieuw ingezet kunnen worden in het behouden van de regie over het eigen leven. Dus niet de oudere als object van zorg, maar iemand met wie je in gesprek gaat en die de eigenwaarde en zelfsturing (hoe klein misschien ook) blijft handhaven. Dat is de visie achter deze cursus die bestaat uit 4 modules verdeeld over 15 dagbijeenkomsten. CHE wil de link met het werkveld versterken. Daarom lopen alle cursisten een stage van een dagdeel per 14 dagen (totaal 45 uur). Hierin leggen ze contact met ouderen door bijvoorbeeld bezoekwerk te doen via een organisatie (zoals een SWO). Deze stage is voorwaardelijk voor het verwerven van het certificaat. Ook maken cursisten een Persoonlijk Ontwikkelings Plan om hun eigen leerweg duidelijk te krijgen. CHE wil daarnaast volgend jaar duidelijker ruimte bieden voor intervisie.

van de ouderenadviseur. De ouderenadviseurs geven aan veel te hebben aan de netwerkbijeenkomsten. Het bespreken van thema's met collega's uit de regio, samen cases behandelen en de uitwisseling tussen beroepskrachten en vrijwilligers geeft houvast en werkt motiverend in het drukke bestaan van de ouderenadviseurs. “De informatie in de bijeenkomsten is praktisch, helder, verdiepend en vernieuwend”, aldus een beroepskracht. “Ik ben met veel bagage en inspiratie weer aan het werk gegaan.” Ook de aanwezige vertegenwoordigers van de vrijwillige ouderenadviseurs zijn overtuigd van de meerwaarde van het project. “De inhoud was interessant, vernieuwend en waardevol. Een belangrijke bijdrage tot samenwerking van beroepsmatige en vrijwillige ouderenadviseur.”

Op 21 februari 2008 was de slotconferentie. Spectrum zet de bestaande netwerken voort en naar behoefte zullen in de andere regio's nieuwe netwerken van start gaan.

De Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN) is ruim tien jaar geleden gestart met zesdaagse cursussen voor ouderenadviseurs. Deelnemers waren zittende ouderenadviseurs of mensen uit de zorgsector die zich wilden omscholen. Op dit moment meldt een derde type deelnemer zich aan, namelijk medewerkers vanuit het Wmo-loket van gemeenten. Ook vanuit het algemeen maatschappelijk werk, woningstichtingen en stichtingen die zich bezighouden met verstandelijk gehandicapten en psychiatrische patiënten komt steeds meer de vraag naar bijscholing. Vanwege de toenemende behoefte aan professionalisering van de ouderenadviesing is de HAN in 2007 overgegaan van een post-HBO-cursus van 12 dagen naar een leergang van 18 dagen (3 modules van 6 lesdagen) met een certificaat van de Stichting Post-HBO. Ook zijn de toelatingseisen aangescherpt. De leergang is bedoeld voor ouderenadviseurs met een HBO- of MBO-opleiding en tenminste drie jaar werkervaring. In de leergang staat kennis van de behoeften en leefsituatie van ouderen centraal.

Kijk op de praktijk

Hoe verloopt samenwerking in Lingewaal tussen beroeps- en vrijwillige adviseurs? Waarom organiseert de ouderenadviseur in Beuningen bijeenkomsten met netwerkorganisaties en hoe werkt de ouderenadviseur in Zutphen samen aan de ontwikkeling van een woonservicegebied?

Samenwerking beroeps- en vrijwillige ouderenadviseurs levert tevreden ouderen op

“We kunnen ouderen van A tot Z bedienen”, vindt Ulla Kölker. Samen met vijf vrijwillige ouderenadviseurs zorgt Ulla Kölker ervoor dat ouderen in gemeente Lingewaal (11.000 inwoners) de Wmo-zorg krijgen die hen toekomt. Beroepsouderenadviseur Kölker heeft de vrijwillige ouderenadviseurs zelf geworven. “Ik kreeg in 2004 een aanstelling van 16 uur bij de gemeente en dat is niet echt veel, zeker als het gaat om het afleggen van preventieve huisbezoeken. Via via heb ik toen een aantal vrijwilligers geworven, dames tussen de 50 en 65 jaar met een verzorgende achtergrond. Vervolgens zijn ze lid geworden van een ouderenbond om zo (kosteloos) te kunnen deelnemen aan de opleiding en bijscholing van de SBOG.” Vijf à zes keer per jaar is er structureel overleg tussen Kölker en de vrijwilligers. “Ze koppelen uiteraard de lopende zaken altijd terug, maar tijdens deze bijeenkomsten bespreken we actuele thema’s, zoals

signaleren van eenzaamheid onder ouderen, drankgebruik en armoede. Samen kijken hoe we daar mee kunnen omgaan en kiezen we voor bepaalde trajecten. Dit jaar bijvoorbeeld hebben we doelbewust gekozen voor de groep 81-jarigen en ouder. Ik zorg voor de namen van alle ouderen en schrijf hun een brief. De vrijwilligers gaan dan op preventief huisbezoek bij ouderen die dat op prijs stellen. Zo vullen we elkaar aan.”

Met de komst van de Wmo is Kölker behalve ouderenadviseur ook Wmo-consulent. Een nieuwe kans voor Kölker om ouderenadvisering nog meer bekendheid te geven. “Eerst kon ik wel adviseren, bemiddelen en verwijzen, maar wist ik vaak niet wat er daarna mee gebeurde. Nu zijn wonen, welzijn en zorg meer aan elkaar gekoppeld. Vanuit het Wmo-loket kunnen we nu de doelgroep van begin tot eind bedienen. De vrijwilligers hebben op huisbezoek ook de Wmo-aanvraagformulieren bij zich en van ouderen horen we terug dat ze daar heel tevreden mee zijn.”

Samenwerking netwerkorganisaties helpt kwetsbare ouderen

Ans Jansen, ouderenadviseur bij de Stichting Perspectief in Beuningen, heeft het de laatste jaren zien gebeuren. Welzijnsorganisaties die elkaar beconcurreren, die reclame maken voor zichzelf en die vooral het eigen aanbod in de markt promoten.

Wat ze ziet, bevalt haar maar matig. Want hierdoor dreigt de hulpvraag van de senior naar de achtergrond te verdwijnen. “Terwijl dát is waar het om zou moeten gaan. De senior of mantelzorger met een hulpvraag moet goed geholpen worden. Het is niet de bedoeling om hen van het kastje naar de muur te sturen”, aldus Jansen.

Vanaf 2002 werkt ze als ouderenadviseur bij Stichting Perspectief, de nieuwe naam van de brede welzijnsstichting die tot stand kwam na de fusie van SWO Beuningen, Stichting Cultureel Werk en Stichting 't Molenhuis. Een aantal keren per jaar organiseert Jansen bijeenkomsten met netwerkorganisaties uit Beuningen en omstreken. Per keer zijn er 10 tot 12 deelnemers, variërend van vrijwilligersorganisaties zoals de Zonnebloem tot organisaties als MEE, NIM, Steunpunt mantelzorg Zuid-Gelderland en de GGZ. Wat ze gemeen hebben, is de senior, de oudere en dan met name de kwetsbare oudere.

“Die moet centraal blijven staan”, zegt Jansen. “Als ouderenadviseur probeer ik onafhankelijk van organisaties te blijven en alleen te kijken naar de hulpvraag van de senior. Dat beschouw ik als mijn meerwaarde. De bijeenkomsten zijn bedoeld om de samenwerking rondom die senior te verbeteren. We hebben altijd een thema, zoals de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers. Als je elkaar kent, is de drempel laag om elkaar snel te vinden. Op die manier kunnen we vooral kwetsbare senioren eerder preventief benaderen.” Begin 2008 staat alweer een volgende bijeenkomst in de planning, met het thema ‘Ouderenmishandeling’.

Woonservicegebied: oud worden in een vertrouwde omgeving

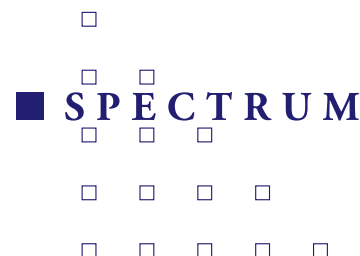
Een klussendienst, een beschermde wandelzone en een 'levensloopbestendig' huis. Wie wil dat niet? In Zutphen staat het te gebeuren. Het gemeentebestuur heeft met Woonbedrijf Iederl besloten een aantal naoorlogse woningen in het Waterkwartier te slopen en in plaats daarvan een woonservicegebied te realiseren. De huidige wijkbewoners, waaronder veel ouderen en allochtonen, kunnen straks gewoon thuis blijven wonen vanwege de aangepaste woonomgeving.

In het hart van de nieuwe wijk komt een multifunctioneel wijkcentrum dat gemakkelijk bereikbaar is en voor ouderen en andere wijkbewoners een ondersteuningsnetwerk biedt. Dat netwerk wordt gevormd door aanbieders van zorg, welzijn en wonen. Maar zover is het nog niet. Tot die tijd is het 'droogzwemmen' voor ouderenadviseur Henk Kuipers van Born ouderenwerk. Al bijna twee jaar werkt hij enthousiast in het huidige buurtcentrum Het Ketelhuis om dat nét zo klantvriendelijk te maken als het toekomstige multifunctionele centrum. Dit doet hij samen met collega's van MEE Oost-Gelderland, VIT Oost-Gelderland Steunpunt Mantelzorg, een wijkopbouwwerker en casemanager Buurtgerichte Sociale Activering van Stichting Welzijns- werk Zutphen, twee wijkverpleegkundigen van Sensire thuiszorg en de huismeester en woonconsulent van Woonbedrijf Iederl. Kuipers is tevreden met het huidige resultaat. "Iedereen die met en voor bewoners actief is in deze wijk ziet het belang van

onderlinge afstemming en samenwerking. En omdat we allemaal in hetzelfde gebouw werken en elkaar regelmatig zien en tegenkomen, werkt het ook. We kennen elkaars competenties en de lijnen zijn kort. Daar komt nog bij dat we tijd krijgen om te investeren in samenwerking. In deze wijk

gebeurt er al veel, maar het kan beter. Binnenkort gaan we onder bewoners peilen wat hun behoeften zijn. We noemen dat 'online - komen' met de bewoners. Pas als we goed weten wat bewoners willen, kunnen we ons aanbod daar helemaal op afstemmen."

Meer informatie
Voor al uw vragen over ouderenadvise- ring en regionetwerken, neem contact op met Spectrum, Elma van Dongen, tel. (026) 384 62 26, e-mail e.van.dongen@spectrum-gelderland.nl www.spectrum-gelderland.nl

Spectrum Centrum Maatschappelijke Ontwikkeling Gelderland

Postbus 8007, 6880 CA Velp
Tel. (026) 384 62 00
info@spectrum-gelderland.nl
www.spectrum-gelderland.nl

Tekst: José van Berkum,
Eufride Klein Rouweler (SBOG),
Elma van Dongen
Met dank aan
Anja van Baardewijk (SWON)
Eindredactie: John Smeets

Foto's: Novy Print
Vormgeving: Gerard Wagemans
Druk: Advadi, Westervoort

Februari 2008

Literatuurtips en opleidingen

- Samen Sterk, een onderzoek naar samenwerking tussen beroepsmatige en vrijwillige ouderenadviseurs in Gelderland*
- Lokaal ouderenbeleid onder de loep in Gelderland*
- 'De effecten van de Wmo op Gelderse zorgloketten' (www.gidz.nl).
- 'Cliëntondersteuning en het Wmo-loket: hoe ver is het veld?' (www.movisie.nl)
- Op de website www.ouderenadvisering-gelderland.nl zijn de opbrengsten van de bijeenkomsten verzameld.
- Info over vrijwillige ouderenadviseurs en hun opleiding. Kijk op www.sbog.nl of neem contact op met Eufride Klein Rouweler, directeur SBOG: 0481 453680, info@sbog.nl
- CHE: Anke Penning-Eek, tel. (0318) 696 350; e-mail: apenning-eek@che.nl
- HAN: Brigitte Mallo, tel. (024) 353 0567; e-mail: secri.vdo@han.nl

* te downloaden van www.spectrum-gelderland.nl > publicaties > ouderen